

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ արդիտորի եզրակացություն

**ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ Փակ Բաժնետիրական
Ընկերություն**

31 դեկտեմբերի 2009թ.

Բովանդակություն

Գրասրբ թորկթոն Ամիո ՍՊԸ
ԳՅ, ք. Երեւան 0012
Վաղարշյան 8/1

Փ. +374 10 260 964
Ֆ.+374 10 260 961

Grant Thornton Amyot LLC
8/1 Vagharshyan Str.
0012 Yerevan, Armenia

T +374 10 260 964
F +374 10 260 961
www.gta.am

	Էջ
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	7
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	8

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրախոս Թորնթոն Ամյոտ ՍՊԸ
77, ք. Երևան 0012
Վարչարարան 8/1

Դ. +374 10 260 964
Ֆ. +374 10 260 961

Grant Thornton Amyot LLC
8/1 Vaghshshyan Str.
0012 Yerevan, Armenia

T +374 10 260 964
F +374 10 260 961

www.gta.am

«ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի բաժնետերերին և Խորհրդին.

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի՝ (այսուհետ՝ «Ընկ») կլից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաբովին ավարտված առավա համապարփակ ֆինանսական արյունքների, սեփական կապիտալում վախճաթյունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների համար տնօրինության պատասխանատվությունը

Ընկի տնօրինությունը պատասխանատու է սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան պատրաստելու և արժանահավատքեն ներկայացնելու համար: Այս պատասխանատվությունը ներառում է յարեության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելու և արժանահավատքեն ներկայացնելու համար անհրաժեշտ ներքին վերահսկողության համակարգի մշակումը, կիրառումը և պահպանումը, հաշվապահական հաշվառման համապատասխան քաղաքականության բնութագրումը և կիրառումը, ինչպես նաև սվյալ հանգամանքներում ողջամիտ հաշվապահական զնահատումների կատարումը:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված աուդիտի հիման վրա եզրակացություն արտահայտել սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այս ստանդարտները պահանջում են, որպեսզի մենք պահպանենք մասնագիտական վարքագծի կանոնները և աուդիտը սղանավորենք ու իրականացնենք այնպես, որպեսզի ձեռք բերենք ողջամիտ երաշխիք, որ ֆինանսական հաշվետվությունները զերծ են էական խեղաթյուրումներից:

Առդիտը ներառում է ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ առդիտորական ապացույցներ ձեռք բերելու նպատակով ընթացակարգերի իրականացումը: Ընթացակարգերի ընտրությունը հիմնված է առդիտորի դատողության վրա, ներառյալ խաբեության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկերը գնահատելիս առդիտորն ուսումնասիրում է Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելու և արժանահավատորեն ներկայացնելու համար անհրաժեշտ ներքին վերահսկողության համակարգը, տվյալ հանգամանքներին համապատասխան առդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, տակայն ոչ Բանկի ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության մասին կարծիք արտահայտելու նպատակով: Առդիտը ներառում է կիրառվող հաշվապահական հաշվառման բազաբաղադրյալ, տնօրինության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված առդիտորական ապացույցները բավարարելիք են հանդիսանում մեր առդիտորական եզրակացությունն արտահայտելու համար:

Եզրակացություն

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական վիճակի և նույն տնտեսվիճակն ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Տնօրեն/բաժնետեր
Գ. Գլուխադարյան

Գրանց թորնթոն Ամի՞ ՍՊԸ
14 ապրիլի 2010թ.
ք. Երևան

Առդիտոր
Ա. Աղաջանյան

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2009թ. դեկ.31-ին ավարտված տարվա համար	2008թ. դեկ.31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	8,891,810	6,950,074
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(7,002,706)	(4,875,105)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		1,889,104	2,074,969
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	712,425	779,017
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(155,075)	(146,940)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		557,350	632,077
Արտարժույթային գործարքներից զուտ օգուտ		1,662,982	2,212,952
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորումների վերագնահատումից զուտ օգուտ/(վնաս)	8	(827,191)	853
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ վնաս		(68,768)	(1,390)
Այլ եկամուտներ	9	343,339	158,185
Վարկային կորուստների հակադարձում	10	392,200	283,281
Ֆինանսական ներդրումների գծով արժեզրկման ծախս		-	(14,325)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(1,807,120)	(1,783,612)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	19	(286,256)	(251,396)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(16,577)	(14,571)
Այլ ծախսեր	12	(1,514,321)	(1,445,021)
Շահույթ մինջև հարկում		324,742	1,852,002
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(288,420)	(412,382)
Տարվա շահույթ		36,322	1,439,620
Այլ համապարփակ եկամուտ			
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ/(վնաս)		(747,673)	334,287
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ (օգուտ)/վնաս		45,575	(144,010)
Այլ համապարփակ եկամուտին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ		174,128	(38,056)
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ/ (ծախս) հարկումից հետո		(527,970)	152,221
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ/(ծախս)		(491,648)	1,591,841

8-ից 58 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական փճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		2009թ. դեկ. 31-ի դրությամբ	2008թ. դեկ. 31-ի դրությամբ
	Ծանոթ.		
ՍԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	14	26,956,672	9,787,048
Թանկարժեք մետաղներ	15	62,752	40,539
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	16	4,803,224	2,665,848
Հաճախորդներին սրված վարկեր և փոխառություններ	17	86,657,787	45,883,725
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	18	5,957,159	138,277
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	26	-	7,683,558
Հիմնական միջոցներ	19	2,094,235	1,921,471
Ոչ նյութական ակտիվներ	20	102,472	105,377
Կանխավճար շահութահարկի գծով		271,631	-
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	21	1,608,125	48,693
Այլ ակտիվներ	22	268,393	228,468
		108,782,450	68,484,000
Ընդամենը՝ ակտիվներ			
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱՎԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	10,252,464	11,164,554
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24	86,439,499	47,606,820
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		-	125,088
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	13	252,456	181,608
Այլ պարտավորություններ	25	232,160	308,401
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		97,176,579	59,386,481
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	27	8,599,700	5,599,700
Գլխավոր պահուստ		132,932	58,850
Այլ պահուստներ		(323,337)	315,252
Զրաշխված շահույթ		3,196,576	3,123,717
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		11,605,871	9,097,519
		108,782,450	68,484,000
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ			

Ֆինանսական հաշվետվությունները, ներկայացված 3-ից 58 էջերում առորագրվել են Բանկի վարչության նախագահի և գլխավոր հաշվապահի կողմից 2010թ. ապրիլի 14-ին:

8-ից 58 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Վ. ԱԹԱՅԱՆ
Վարչության նախագահ

Գ. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումնե րի գծով վերագնա- հատման պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Կուտակված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 01.01.2008թ. դրությամբ	5,599,700	41,309	13,765	149,266	1,701,638	7,505,678
Հատկացում պահուստին	-	17,541	-	-	(17,541)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	17,541	-	-	(17,541)	-
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	1,439,620	1,439,620
Այլ համապարփակ եկամուտ						
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	334,287	-	-	334,287
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	(144,010)	-	-	(144,010)
Այլ համապարփակ եկամուտին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(38,056)	-	-	(38,056)
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ	-	-	152,221	-	1,439,620	1,591,841
Հաշվեկշիռը 31.12.08թ. դրությամբ	<u>5,599,700</u>	<u>58,850</u>	<u>165,986</u>	<u>149,266</u>	<u>3,123,717</u>	<u>9,097,519</u>

Հազար ՀՀ դրամ	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումնե- րի գծով վերագնա- հատման պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Կուտակված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 01.01.2009թ. դրությամբ	5,599,700	58,850	165,986	149,266	3,123,717	9,097,519
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	3,000,000	-	-	-	-	3,000,000
Հատկացում պահուստին	-	74,082	-	-	(74,082)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	3,000,000	74,082	-	-	(74,082)	3,000,000
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	36,322	36,322
Այլ համապարփակ եկամուտ	-	-	-	-	-	-
Հիմնական միջոցների իրացումից պահուստի ծշտում	-	-	-	(110,619)	110,619	-
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ վնաս	-	-	(747,673)	-	-	(747,673)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցած զուտ վնաս	-	-	45,575	-	-	45,575
Այլ համապարփակ եկամուտին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	140,420	33,708	-	174,128
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ/(ծախս)	-	-	(561,678)	(76,911)	146,941	(491,648)
Հաշվեկշիռը 31.12.09թ. դրությամբ	8,599,700	132,932	(395,692)	72,355	3,196,576	11,605,871

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.09թ-ին ավարտված տարվա համար	31.12.08թ-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	324,742	1,852,002
<i>Եզրտուններ</i>		
Ակտիվների հնարավոր կորուստների հակադարձում	(392,200)	(268,956)
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	302,833	265,967
Հիմնական միջոցների օտարումից կորուստներ	143,848	603
Ստացվելիք տոկոսներ	(807,562)	(221,359)
Վճարվելիք տոկոսներ	1,109,135	94,119
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումներից զուտ (օգուտ)/վնաս	827,191	(853)
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	1,507,987	1,721,523
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	(221,631)	(21,329)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	778,895	(376,787)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(16,607,449)	(16,296,325)
Այլ ակտիվներ	(706,164)	62,412
Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում		
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(8,635,112)	7,976,401
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	10,903,290	10,800,924
Այլ պարտավորություններ	(76,300)	157,824
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(13,056,484)	4,024,643
Վճարված շահութահարկ	(440,170)	(237,337)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(13,496,654)	3,787,306
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի (առք)/վաճառք	1,384,096	(4,409,545)
Հիմնական միջոցների առք	(865,222)	(506,761)
Հիմնական միջոցների վաճառք	262,354	52
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(13,672)	(36,278)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	757,556	(4,952,532)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	3,000,000	-
Ֆինանս. կազմակերպ.-ից վարկերի ստացում	7,029,653	1,812,698
Այլ երկարաժամկետ վարկեր	17,121,460	79,798
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	27,151,113	1,892,496
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	14,412,015	727,270
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	11,891,736	11,244,992
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	4,688,524	(80,526)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ժանոթ.14)	30,992,275	11,891,736
Լրացուցիչ տեղեկատվություն		
Ստացված տոկոսներ	8,084,248	6,728,715
Վճարված տոկոսներ	(8,111,841)	(4,969,224)

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 2001թ. հոկտեմբերի 9-ին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 2001թ. հոկտեմբերի 10-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N81 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 15 մասնաճյուղերը գտնվում է Երևանում, 17 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր շրջաններում, 2 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում և մեկ ներկայացուցչություն ՌԳ Մոսկվա քաղաքում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Չարենցի 12/53, թիվ 1-5:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ:

Միջազգային տնտեսական ճգնաժամը հանգեցրեց ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի, ինչպես նաև արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Չնայած ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի կողմից իրականացված մի շարք կանխարգելիչ միջոցառումների, դեռևս առկա են անորոշություններ կապիտալի հասանելիության և ձեռք բերման արժեքի առումով՝ ինչպես Բանկի, այնպես էլ նրա հաճախորդների համար, և շուկայական ավելի խիստ ճնշման պայմաններում Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Բանկի վրա ճգնաժամի ազդեցության հետևանքները կարող են լինել նշանակալի: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, դեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Հետևաբար, Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ճշգրտվել դրանց հնարավոր ազդեցությամբ:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից և Սեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Սեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով, բացառությամբ շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Վերադասակարգում

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ տարում ներկայացման փոփոխությունների հետ համադրելիությունն ապահովելու նպատակով:

3.5 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն ընդունել է իր գործունեության համար համապատասխան և 2009թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանի համար կիրառելի նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի («ՀՀՄՄԽ») և ՀՀՄՄԽ-ի Հաշվետվությունների Սեկնաբանման Հանձնաժողովի («ՀՄՀ») կողմից: Այն ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք ունեցել են ազդեցություն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ներկայացված են ստորև.

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» (վերանայված 2007թ.)

Բանկը կիրառում է 2009թ. հունվարի 1-ից գործող վերանայված «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» (2007) ՀՀՄՍ 1-ը: Այս ստանդարտի վերանայումն առաջարկում է տերմինաբանական փոփոխություններ, ներառյալ ֆինանսական հաշվետվությունների անվանման և ներկայացման ձևի մեջ փոփոխություններ:

Փոփոխությունն ազդում է սեփական կապիտալում սեփականատերերի հետ գործարքների ներկայացման վրա և առաջարկում է համապարփակ եկամուտների մասին հաշվետվությունը: Բանկը ներկայացնում է եկամտի և ծախսի հոդվածները և այլ համապարփակ եկամտի հոդվածները մեկ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությամբ՝ ենթագումարներով: Այս փոփոխությունը չի ազդում Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ արդյունքի վրա, բայց կառաջացնի լրացուցիչ բացահայտումների անհրաժեշտություն:

Ներկայացվել է նաև համեմատական տեղեկատվություն՝ համապատասխանեցնելով վերանայված ստանդարտին: Քանի որ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության այս փոփոխությունը ազդում է միայն ներկայացուցչական մասի վրա, մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթի վրա ազդեցություն չկա:

ՖՀՄՍ 7 (*Փոփոխություն*), «Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտումներ» (ուժի մեջ է 2009թ. հունվարի 1-ից):

Բանկը կիրառում է 2009թ. մարտին ՖՀՄՍ 7-ի փոփոխությունները: Փոփոխությունները ներառում են ընդլայնված բացահայտումներ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի և իրացվելիության ռիսկի վերաբերյալ, տես ծանոթ. 30.1: Բանկը նախընտրել է չներկայացնել համեմատական տեղեկատվություն ընդլայնված բացահայտումների մասով ընթացիկ տարում, Փոփոխության մեջ թույլատրված անցման կարգին համապատասխան:

3.6 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը մինչ այժմ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվանից հետո առաջիկա ժամանակաշրջանում: Այս պահին ղեկավարության գնահատմամբ դրանց հնարավոր ազդեցությունը Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական չի կարող լինել:

ՖՀՄՍ 2 (*Փոփոխություն*) «Բաժնեմասի վրա հիմնված վճարումներ- Կազմակերպության դրամային արտահայտությամբ բաժնեմասով վճարման գործարքներ»

ՖՀՄՍ 2-ի փոփոխության հիմնական նպատակն է սահմանել մատակարարներից (ներառյալ աշխատակիցները) ապրանքներ կամ ծառայություններ ստացող կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվության հաշվապահական հաշվառումը այն դեպքում, երբ դրանք բաժնեմասի վրա հիմնված են և դրամային են, երբ կազմակերպությունը չունի որևէ պարտավորություն կատարելու անհրաժեշտ վճարումները մատակարարներին: ՖՀՄՍ 2 (*Փոփոխություն*)-ը պետք է կիրառվի հետընթաց, 2010թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարիների համար:

ՖՀՄՍ 3 «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» (վերանայված 2008թ.)

Այս ստանդարտը կիրառելի է ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների համար, ստեղծված 2009թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո հաշվետու ժամանակաշրջանների ընթացքում և կիրառվելու է առաջընթաց: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների նկատմամբ հաշվապահական հաշվառման պահանջների փոփոխություններ, այնուամենայնիվ այն պահանջում է գնման մեթոդի կիրառումը: Այն կունենա էական ազդեցություն

ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների վրա սկսած 2009թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՍ 27 «Համախմբված և առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ» (վերանայված 2008թ.)

Վերանայված ստանդարտը ներկայացնում է հաշվապահական հաշվառման պահանջների փոփոխություններ դուստր ընկերության նկատմամբ վերահսկողության կորստի դեպքում և դուստր ընկերություններում կազմակերպության մասնաբաժնի փոփոխության դեպքում:

ՀՀՄՍ 32 (Փոփոխություն) *Ֆինանսական գործիքներ. ներկայացում – թողարկված իրավունքների դասակարգում.*

Փոփոխությունը ճշգրտում է ՀՀՄՍ 32 *Ֆինանսական գործիքներ. ներկայացում-ը* սահմանելով, որ արտարժույթով արտահայտված կապիտալի գործիքների ձեռքբերման իրավունքները, օպցիոնները կամ վարանտները հանդիսանում են (ոչ ածանցյալ) սեփական կապիտալի գործիքներ այն դեպքում, երբ կազմակերպությունն այդ իրավունքները, օպցիոնները կամ վարանտները տեղաբաշխում է առկա բաժնետերերի մեջ՝ իրենց բաժնեմասերի դասերին համապատասխան և համամասնորեն: Նախքան փոփոխությունը արտարժույթով արտահայտված իրավունքները չէր թույլատրվում դասակարգել որպես կապիտալի գործիքներ, այլ պահանջվում էր դրանք հաշվառել որպես ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: ՖՀՄՍ 32 (Փոփոխություն)-ը պետք է կիրառվի հետընթաց տարեկան ժամանակաշրջանի համար 2010թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո:

ՀՀՄՍ 39 (Փոփոխություն) *Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում-հեջավորված գործիքներ*

Վերջնական փոփոխությունները կիրառվում են միայն հեջավորման գործիքի միակողմանի ռիսկին, ինչպես նաև արժեզրկմանը՝ որպես որոշ դեպքերում հեջավորման ռիսկ: Փոփոխությունը բացատրում է, որ կազմակերպությանը թույլատրվում է սահմանել իրական արժեքի փոփոխության մի մասը կամ դրամական հոսքերում առկա ֆինանսական գործիքների փոփոխությունը որպես հեջավորման գործիք: (ուժի մեջ է 2009թ.-ի հուլիսի 1-ից):

ՖՀՄՍՄԿ (IFRIC) 9-ի և ՀՀՄՍ 39-ի փոփոխություններ - ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքներ (ուժի մեջ է 2009թ.-ի հուլիսի 1-ից):

Այս փոփոխությունը հաջորդել է ՀՀՄՍ 39-ի 2008թ. հոկտեմբերին և նոյեմբերին տեղի ունեցած փոփոխությանը՝ թույլ տալով վերադասակարգումը ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների դասից դեպի ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների դաս որոշ հանգամանքներում:

Փոփոխությունը բացատրում է, որ՝

- Եթե կազմակերպությունը տեղափոխում է ֆինանսական ակտիվը ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող դասից համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի նախորդ պահանջների, անհրաժեշտ է գնահատել, արդյոք այդ ֆինանսական ակտիվը պարունակում է ներդրված ածանցյալ գործիքներ, որոնք անհրաժեշտ է առանձնացնել հիմնական պայմանագրից:
- Այս գնահատումը պետք է հիմնված լինի պայմանների վրա, որոնք առկա են եղել այն պահին, երբ կազմակերպությունը դարձել է պայմանագրի կողմ (այլ ոչ վերադասակարգման օրը առկա պայմանների վրա):

- Եթե ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի ներդրված ածանցյալ գործիք, որն ահրաժեշտ է առանձնացնել, սակայն կազմակերպությունը ի վիճակի չի այն արժանահավատորեն չափել, այդ ակտիվն արգելվում է վերադասակարգել:

ՖՀՄՄԿ (IFRIC)17. «Ոչ դրամային ակտիվների տեղաբաշխումը սեփականատերերին»

Սույն մեկնաբանությունը ներկայացնում է այն ոչ դրամական ակտիվների հաշվապահական հաշվառումը, որոնք կազմակերպության կողմից բաշխվում են սեփականատերերին՝ որպես շահաբաժին: Այս մեկնաբանությունը կիրառելի է 2009թ.-ի հուլիսի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՄԿ (IFRIC)18 «Հաճախորդների ակտիվների փոխանցումներ»

Այս բացատրությունը վերաբերում է այն պայմանագրերին, որոնցով կազմակերպությունը ստանում է հիմնական միջոցների միավորներ հաճախորդներից, որոնք, հետագայում, կազմակերպությունը պետք է օգտագործի հաճախորդին ցանցին միացնելու համար կամ որին այն հնարավորություն է տալիս տրամադրել ապրանքներ կամ ծառայություններ մատուցել: Այն նաև վերաբերում է այն պայմանագրերին, որոնցով կազմակերպությունը ստանում է կանխիկ դրամական միջոցներ, որոնք կարող են օգտագործվել միայն շինարարության կամ այդ նպատակի համար օգտագործվող հիմնական միջոցների ձեռքբերման համար: ՖՀՄՄԿ (IFRIC) 18 պետք է կիրառվի առաջընթաց՝ 2009թ. հուլիսի 1-ին կամ դրանից հետո փոխանցվող ակտիվների համար:

Տարեկան բարեփոխումներ 2009

2009թ. ապրիլին «ՀՀՄՄԿ»-ի կողմից հրապարակվել է՝ *«Միջազգային Ֆինանսական Հաշվետվությունների Ստանդարտների Բարեփոխումներ 2009»-ը*: Այս հրապարակումը ավարտում է «ՀՀՄՄԿ»-ի տարեկան բարեփոխումների երկրորդ շարքը: Այս բարեփոխումների մեծամասնությունը կգործեն 2010թ. հունվարի 1-ից:

ՖՀՄՄ 5 (Փոփոխություն) «Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատվող գործառնություններ»

Փոփոխությունը պարզաբանում է, որ ՖՀՄՄ 5 և այն ՖՀՄՄ-ները, որոնք հատկապես վերաբերում են վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ակտիվներին և ընդհատվող գործառնություններին, ներկայացնում են այդ ակտիվներին և գործառնություններին վերաբերող բոլոր բացահայտումները: ՖՀՄՄ 5 (Փոփոխություն)-ը պետք է կիրառվի առաջընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

ՖՀՄՄ 8 (Փոփոխություն) «Գործառնական սեզնեմաներ»

Փոփոխությունը պարզաբանում է, որ անհրաժեշտ է բացահայտել սեզնեմային ակտիվների չափը, միայն եթե այդ գումարը կանոնավոր կերպով տրամադրվում է հիմնական գործառնական որոշումներ կայացնող ղեկավարին: ՖՀՄՄ 8 (Փոփոխություն)-ը կկիրառվի հետընթաց՝ 2010թ. հունվարից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

ՀՀՄՄ 1 (Փոփոխություն) «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում»

Փոփոխությունը պարզաբանում է այն պարտավորության դասակարգումը, որոնք կարող են երկրորդ կողմի ընտրությամբ մարվել կազմակերպության կապիտալ գործիքների թողարկմամբ: ՀՀՄՄ 1 (Փոփոխություն) կկիրառվի հետընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

ՀՀՄՍ 7 (Փոփոխություն) «Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն»
Փոփոխությունը մանրամասնորեն պարզաբանում է, որ որպես ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսք կարող է դասակարգվել միայն այն ծախսը, որի արդյունքում ակտիվ է ճանաչվում: ՀՀՄՍ 7 (Փոփոխություն) կկիրառվի հետընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

ՀՀՄՍ 17 (Փոփոխություն) «Վարձակալություն»

ՀՀՄՍ 17-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ, երբ վարձակալությունը ներառում է և՛ հող, և՛ շինություններ, կազմակերպությունը յուրաքանչյուր տարրի դասակարգումը գնահատում է որպես ֆինանսական կամ գործառնական վարձակալություն առանձին-առանձին համաձայն ՀՀՄՍ 17 ստանդարտի 7-13 պարբերություններում նշված ընդհանուր դրույթների: ՀՀՄՍ 17 (Փոփոխություն) կկիրառվի հետընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

ՀՀՄՍ 36 (Փոփոխություն) «Ակտիվների արժեզրկում»

Փոփոխությունը պարզաբանում է, որ ՀՀՄՍ 36-ով գուղվիլը դրամահավաք միավորներին փոխանցելու նպատակով թույլատրված ամենամեծ միավորը ՖՀՄՍ 8-ով սահմանված գործառնական սեզմենտն է նախքան հավաքագրումը, ինպես և թույլատրված է այդ ստանդարտով:

ՀՀՄՍ 36 (Փոփոխություն) կկիրառվի առաջընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

ՀՀՄՍ 38 (Փոփոխություն) «Ոչ նյութական ակտիվներ»

Փոփոխությունը պարզաբանում է կազմակերպությունների կողմից ընդունված գնահատման մեթոդների նկարագրությունը կազմակերպությունների միավորում հանդիսացող գործառնություններից առաջացող ոչ նյութական ակտիվների իրական արժեքի չափման ժամանակ, որոնք չեն շրջանառվում գործող շուկաներում: ՀՀՄՍ 38 (Փոփոխություն) կկիրառվի առաջընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

ՀՀՄՍ 39 (Փոփոխություն) «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում»

- նպատակ ունի պարզաբանել, արդյոք ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող կանխավճարային օպցիաները, որոնցում գործող գինը ներառում է վարկի վաղ վերադարձելիության համար տուգանք, համարվում են բուն պայմանագրի անբաժան մասը:
- նպատակ ունի պարզաբանել, որ ՀՀՄՍ 39.2 (գ)-ով սահմանվող բացառությունը կիրառելի է միայն գնորդի և վաճառող բաժնետիրոջ միջև գնվող կազմակերպության առքի կամ վաճառքի ֆորվարդային պայմանագրերին, որը կրերի բիզնեսի միավորման հետագա ձեռքբերման ժամանակ:
- պարզաբանում է, թե որ դեպքերում հեջավորման գործիքներից օգուտներն ու վնասները պետք է վերադասակարգվեն սեփական կապիտալից շահույթի կամ վնասի հաշվին՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում:

ՀՀՄՍ 39 (Փոփոխություն) կկիրառվի տարեկան ժամանակաշրջանների համար առաջընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ համար:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ մնանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Ջուտ առևտրային եկամուտ

Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը:

4.2 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են

գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հողվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հողվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հողվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմ. 2009	31 դեկտեմ. 2008
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	377.89	306.73
ՀՀ դրամ/1 եվրո	542.23	435.00

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և

հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բառառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի :

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սմգբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունվետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:

- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող:

Ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից

առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ գեղջված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Անորոշագրված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառու կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, զուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն անորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Բանկն փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, կապիտալից վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում*Ֆինանսական ակտիվներ*

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով

օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապահանջվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարքի ապահանջմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեկարգվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.11 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է հաշվեկշռում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում հաշվեկշռում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Չուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.12 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն - Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.13 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի շենքերը ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը`

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	20	5
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	3	33,33
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով հետևյալ երկու ժամկետներից նվազագույնով. վարձակալման ժամկետ կամ հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետ: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս` դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները` ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի կազմակերպություն: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում` հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում

ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.14 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշված օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.15 Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվները դասակարգվում են վաճառքի համար պահվող, երբ հաշվեկշռային արժեքը ենթակա է փոխհատուցման ոչ թե դրանց հետագա շահագործման, այլ վաճառքի միջոցով: Դրանց վաճառքը ենթադրվում է իրականացնել վաճառքի համար պահվող դասակարգումից հետո մեկ տարվա ընթացքում:

Վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվները ճանաչվում են հաշվեկշռային արժեքի կամ իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի ծախսերը, նվազագույնով: Եթե վերջինս ավելի փոքր է, քան հաշվեկշռային արժեքը, ապա ճանաչվում է արժեզրկումից կորուստ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Իրական արժեքի՝ հանած վաճառքից ծախսերը, հետագա ցանկացած աճ ճանաչվում է միայն տվյալ ակտիվի նախկինում արժեզրկված գումարների չափով:

4.16 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.17 Կենսաթոշակներ

Բանկում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության պետական կենսաթոշակային համակարգին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված համակարգին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են:

4.18 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտատպանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.19 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Գնված սեփական բաժնետոմսեր

Երբ Բանկը գնում է Բանկի բաժնետոմսերը, սեփական կապիտալը նվազեցվում է վճարված գումարի չափով, ներառյալ գործառնությանը բնորոշ բոլոր ծախսերը՝ նվազեցված հարկերով, մինչև գործարքի չեղյալ համարվելը կամ վերաթողարկումը: Երբ գնված բաժնետոմսերը վաճառվում են երրորդ կողմին կամ վերաթողարկվում են, ստացված գումարները ներառվում են կապիտալում: Գնված բաժնետոմսերը հաշվառվում են միջին կշռված արժեքով:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.20 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն

հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կաևորագյուն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ փոխկապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Գատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում,

արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 28 ծանոթագրությունը:

2009թ. ընթացքում ՀՀ կառավարության առընթեր Պետական եկամուտների կոմիտեի կողմից տրվել է նոր մեկնաբանություն բանկերի կողմից վերագնահատված հիմնական միջոցների նկատմամբ «ՀՀ Շահութահարկի մասին օրենքի» որոշ հոդվածների կիրառման նպատակով: Բանկի ղեկավարությունը վերանայել է իր նախկին գնահատումներն այդ առումով, ըստ որի վերագնահատված հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի փոխհատուցումից ստացվելիք տնտեսական օգուտները հարկվող չեն, հետևաբար այդ ակտիվների հարկային բազան հավասար է հաշվեկշռային արժեքին, ինչը ենթադրում է որ ապագա ժամանակշրջաններում հարկվող գումարներ չեն առաջանա: Գնահատման փոփոխության ազդեցությունը տես ծանոթագրություն 13-ում:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	8,086,812	6,097,305
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	610,789	655,113
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	8,118	42,583
Ֆակտորինգ	-	16
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	-	22,775
Արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեզրկված տոկոսներ	185,248	129,035
Այլ տոկոսային եկամուտ	843	3,247
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	8,891,810	6,950,074

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Հաճախորդների հաշիվներ	5,279,692	3,450,395
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	1,168,582	1,090,102
Կառավարության վարկեր	293,266	6,213
Ռեպո գործառնություններ	261,166	328,395
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	7,002,706	4,875,105

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Դրամարկղային գործառնություններ	134,128	232,004
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	309,362	309,176
Վճարային քարտերով գործառնություններ	176,787	136,881
Պետական և տեղական բյուջեի հետ հաշիվների սպասարկման գծով վճարներ	1,616	233
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	20,138	7,160
Արտարժույթի փոխարկման գործառնություններ	34,663	73,525
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	35,731	20,038
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	712,425	779,017

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	56,428	62,847
Վճարային քարտերով գործառնություններ	92,477	58,257
Արտարժույթի փոխարկման գործառնություններ	1,875	6,432
Բորսայական ծառայություններ	24	18,100
Այլ ծախսեր	4,271	1,304
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	155,075	146,940

8 Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից զուտ օգուտ/(վնաս)

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից զուտ օգուտ/(վնաս)	(827,191)	853
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	(827,191)	853

2009թ մարտի 3-ին ՀՀ ԿԲ-ն որոշում կայացրեց անցնել դրամի՝ ԱՄՆ դոլարի և այլ ազատ փոխարկելի արժույթների նկատմամբ լողացող փոխարժեքին: Այս փոփոխությունը ազդել է 2009թ Բանկի փոխարժեքային ռիսկի և ֆինանսական վիճակի վրա՝ ելնելով այն փաստից, որ Բանկի պարտավորությունների մեծ մասը արտահայտված են այդ արժույթներով:

2009թ մարտի 3-ին Բանկի ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից զուտ վնասը կազմել է 926,236 հազ. դրամ:

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	305,719	148,081
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից եկամուտներ	22,214	1,097
Այլ եկամուտ	15,406	9,007
Ընդամենը այլ եկամուտներ	343,339	158,185

10 Վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (ծանոթագրություն 16)	-	(14,460)
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին (ծանոթագրություն 17)	(402,291)	(254,807)
Այլ ակտիվներ (ծանոթագրություն 22)	10,091	(14,014)
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման հակադարձում	(392,200)	(283,281)

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Աշխատավարձ	1,648,308	1,625,907
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	158,812	157,705
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	1,807,120	1,783,612

12 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	83,834	92,231
Գովազդի ծախսեր	254,125	475,411
Գործուղման ծախսեր	8,765	23,390
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	109,285	94,532
Վարձակալության գծով ծախսեր	322,219	213,348
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	147,438	199,345
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	8,729	19,829
Անվտանգության գծով ծախսեր	77,628	58,344
Հիմնական միջոցների օտարումից կորուստներ	143,848	603
Ներկայացուցչական ծախսեր	44,487	26,376
Գրասենյակային ծախսեր	35,249	27,964
Վճարված տուգանքներ	506	255
Ավանդների ապահովագրություն	91,614	67,518
Համակարգչային ծրագրերի սպասարկում	36,958	21,971
Ինկասացիոն ծառայություններ	58,352	57,802
Այլ ծախսեր	91,284	66,102
Ընդամենը այլ ծախսեր	1,514,321	1,445,021

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Ընթացիկ հարկ	46,491	420,322
Հետաձգված հարկ	244,976	(7,940)
Նախորդ տարվա շահութահարկի ճշտում	(3,047)	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	288,420	412,382

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2008թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)		Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	
	2009	2008	2009	2008
Շահույթ մինչև հարկումը	324,742	1,852,002		
Շահութահարկ 20% դրույքաչափով	64,948	370,400	20	20
Չնվազեցվող ծախսեր	61,081	42,153	19	2
Փոխարժեքային տարբերություն	165,438	(171)	51	-
Նախորդ տարվա շահութահարկի ճշտում	(3,047)	-	-	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	288,420	412,382	90	22

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված		Սեփական կապիտալում ճանաչված	
	2008	2009	2008	2009
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	24,456	26,970	-	-
Արժեթղթերի իրական արժեքի գծով	-	-	98,923	98,923
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	-	931	-	931
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	24,456	126,824	98,923	126,824
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	(33,585)	(123)	33,708	-
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	(110,021)	(344,484)	-	(344,484)
Եկամուտների վերականգնում	(20,961)	(34,796)	-	(34,796)
Արժեթղթերի իրական արժեքի գծով	(41,497)	-	41,497	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(206,064)	(379,280)	75,205	(379,280)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(181,608)	(252,456)	174,128	(252,456)

Հազար ՀՀ դրամ	2007	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2008
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	17,595	6,861	-	24,456
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	82,524	(82,524)	-	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	100,119	(75,663)	-	24,456
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	(35,451)	1,866	-	(33,585)
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	(207,102)	97,081	-	(110,021)
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի արժեզրկման պահուստի գծով	(2,831)	2,831	-	-
Եկամուտների վերականգնում	(2,786)	(18,175)	-	(20,961)
Արժեթղթերի իրական արժեքի ճշգրտում	(3,441)	-	(38,056)	(41,497)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(251,611)	83,603	(38,056)	(206,064)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(151,492)	7,940	(38,056)	(181,608)

2009թ. ընթացքում Բանկն ապաճանաչել է վերագնահատված հիմնական միջոցների գծով նախկինում գնահատված հետաձգված հարկային պարտավորությունը՝ 33,708 հազ. ՀՀ դրամ գումարով: Տես ծանոթագրություն 5-ը:

14 Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Կանխիկ դրամական միջոցներ	6,087,763	2,528,981
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	20,555,949	7,166,738
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	26,643,712	9,695,719
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	312,960	91,329
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	26,956,672	9,787,048
Դրամական միջոցների հոսքերում ներառված կանխիկ դրամական միջոցներ և հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	26,643,712	9,695,719
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (ծանոթ. 16)	4,348,563	2,196,017
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30,992,275	11,891,736

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային որոշ միջոցների 8%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 12 %-ի չափով: Այդ միջոցները 31.12.09թ. դրությամբ կազմում են 7,983,231 հազար դրամ (31.12.08թ. դրությամբ՝ 4,992,620 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է Կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

Դեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

2009թ. ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկային պարտավորությունների մարում գրավի սեփականության իրավունքի փոխանցման միջոցով` 824,946 հազար դրամ գումարով (2008թ.` 53,425 հազար դրամ):

15 Թանկարժեք մետաղներ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Բանկային ոսկի	62,752	40,539
Ընդամենը թանկարժեք մետաղներ	62,752	40,539

16 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Թղթակցային հաշիվներ	4,348,563	2,196,017
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքեր մասին հաշվետվությունում	4,348,563	2,196,017
Դեպոնացված միջոցներ ֆինանսական կազմակերպություններում	391,116	164,101
Այլ հաշիվներ	63,545	306,730
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,803,224	2,666,848

31.12.09թ. դրությամբ 3,147,121 հազար դրամ գումարով (72%) հաշիվները կենտրոնացված են երկու բանկերում, (2008թ. երկու բանկերում` 1,234,779 հազար դրամ (52%)):

Դեպոնացված միջոցները բանկերում հանդիսանում են VISA վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային գումար:

31.12.08թ. դրությամբ այլ հաշիվները ներկայացնում են այլ բանկի հետ ԱՄՆ դոլարով կնքված կարճաժամկետ ավանդներ, որոնց դիմաց դրամով միաժամանակ ստացված կարճաժամկետ ավանդները ներառված են 23 ծանոթագրությունում:

Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով արժեզրկման կորուստների հատկացումների շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
01 հունվար 2008	14,460
Տարվա հակադարձում	(14,460)
31 դեկտեմբեր 2008	-
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	-
31 դեկտեմբեր 2009	-

17 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Վարկեր	67,749,799	47,150,513
Ֆակտորինգ	1,653	-
	67,751,452	47,150,513
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(1,093,665)	(1,286,788)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	66,657,787	45,863,725

31.12.09թ. դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխատվություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը կազմում է 985,192 հազար դրամ (2008թ.՝ 459,636 հազար դրամ):

31.12.09թ դրությամբ Բանկն ունի կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 25,959,072 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 38%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով 19 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց (2008թ՝ 14,517,795 հազար դրամ կամ 31%՝ տրամադրված թվով 19 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 259,591 հազար դրամ (2008թ՝ 474,543 հազար դրամ):

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Արդյունաբերություն	24,736,934	6,133,991
Գյուղատնտեսություն	297,420	224,029
Շինարարություն	1,761,724	2,328,182
Տրանսպորտ	609,769	416,275
Առևտուր	10,405,414	8,686,875
Սպասարկում	2,702,982	2,066,011
Սպառողական	11,911,617	14,307,635
Հիփոթեքային	12,111,049	12,967,469
Այլ	3,214,543	20,046
	67,751,452	47,150,513
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(1,093,665)	(1,286,788)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	66,657,787	45,863,725

Վարկերի և փոխառվածությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2009									
	Արդյունա- բերություն	Գյուղատնտե- սություն	Շինարար- ություն	Տրանս- պորտ	Առևտուր	Սպասար- կում	Սպառող- ական	Հիփոթե- քային	Այլ	Ընդամենը
2009թ. Հունվարի 1 դրությամբ	185,172	4,481	73,923	8,326	353,811	41,320	378,575	240,779	401	1,286,788
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	137,406	23,554	(56,306)	23,732	(577,750)	(14,290)	(158,830)	188,448	31,745	(402,291)
Դուրսգրում	(28,750)	(25,061)	-	-	(215,437)	-	(244,844)	(157,921)	-	(672,013)
Վերադարձ	-	-	-	-	727,541	-	153,640	-	-	881,181
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	293,828	2,974	17,617	32,058	288,165	27,030	128,541	271,306	32,146	1,093,665
Անհատական արժեզրկում	58,498	-	-	26,889	194,707	-	9,922	159,308	-	449,324
Խմբային արժեզրկում	235,330	2,974	17,617	5,169	93,458	27,030	118,619	111,998	32,146	644,341
	293,828	2,974	17,617	32,058	288,165	27,030	128,541	271,306	32,146	1,093,665
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես զնահատված արժեզրկման պահուստներով գտելը)	324,214	-	-	92,805	1,059,579	-	51,456	911,275	-	2,439,329
2008										
Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունա- բերություն	Գյուղատնտե- սություն	Շինարար- ություն	Տրանս- պորտ	Առևտուր	Սպասար- կում	Սպառող- ական	Հիփոթե- քային	Այլ	Ընդամենը
2008թ. Հունվարի 1 դրությամբ	279,469	2,583	79,791	4,716	539,974	459,420	255,318	191,983	21,638	1,834,892
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	(103,297)	1,898	(5,868)	3,610	47,448	(363,043)	121,075	64,607	(21,237)	(254,807)
Դուրսգրում	-	-	-	-	(387,367)	(55,057)	(66,441)	(17,284)	-	(526,149)
Վերադարձ	9,000	-	-	-	153,756	-	68,623	1,473	-	232,852
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	185,172	4,481	73,923	8,326	353,811	41,320	378,575	240,779	401	1,286,788
Անհատական արժեզրկում	91,187	-	30,277	-	189,734	-	98,434	38,907	-	448,539
Խմբային արժեզրկում	93,985	4,481	43,646	8,326	164,077	41,320	280,141	201,872	401	838,249
	185,172	4,481	73,923	8,326	353,811	41,320	378,575	240,779	401	1,286,788
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես զնահատված արժեզրկման պահուստներով գտելը)	1,434,730	-	145,878	-	483,035	-	300,583	93,978	-	2,458,204

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Պետական ձեռնարկություններ	962,525	-
Մասնավոր ձեռնարկություններ	36,200,346	18,242,619
Ֆիզիկական անձիք	27,220,088	27,019,384
Անհատ ձեռնարկատերեր	2,383,301	1,428,874
Հաշվեգրված տոկոսներ	985,192	459,636
	67,751,452	47,150,513
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(1,093,665)	(1,286,788)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	66,657,787	45,863,725

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Հիփոթեքային	11,951,305	12,859,491
Սպառողական	2,653,482	3,297,885
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	8,286,933	10,067,925
Առևտրային	3,472,228	-
Այլ	856,140	794,083
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր	27,220,088	27,019,384

Ինչպես նշված է 30 ծանոթագրությունում, 31.12.09թ. և 31.12.08թ. դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժուքային, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 32 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 29 ծանոթագրությունում:

18 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Զգնանշվող ներդրումներ		
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	12,690	12,690
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	5,944,469	125,587
Ընդամենը ներդրումներ	5,957,159	138,277

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ.

Զգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով, օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս:

Բոլոր չգնանշված վաճառքի համար մատչելի բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով նվազեցված արժեգրկման կորուստներով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա և Բանկը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2009		2008	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	6,75%-13,9%	2010-2028	8,62-10,52%	2009-2028

Վաճառքի համար մատչելի ՀՀ պետական պարտատոմսերը 2008թ. 7,683,556 հազար դրամով իրական արժեքով վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո համաձայնագրերով՝ 6 ամիսը չգերազանցող ժամանակահատվածներով: Դրանք վերադասակարգվել են որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (Ծանոթ. 26):

19 Հիմնական միջոցներ

	Շենքեր	Վարձակալ. հիմն. միջ.գծով կապ. ներդր.	Համակարգ. տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա միջոցներ	Գրասենյակային սարքավորում և այլ հիմնական միջոցներ	Անվարտ շիրարարություն	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ							
Սկզբնական արժեք 2008թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	985,519	23,288	218,450	90,866	764,516	10,972	2,093,611
Ավելացում	222,583	33,424	107,905	-	124,764	18,085	506,761
Վերադասակարգում	20,847	168	-	-	-	(21,015)	-
Օտարում	-	-	(241)	-	(5,674)	-	(5,915)
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,228,949	56,880	326,114	90,866	883,606	8,042	2,594,457
Ավելացում	136,781	12,007	133,170	-	227,554	355,710	865,222
Վերադասակարգում	16,581	253,687	-	-	-	(270,268)	-
Օտարում	(450,300)	-	(346)	(24,501)	(4,498)	-	(479,645)
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	932,011	322,574	458,938	66,365	1,106,662	93,484	2,980,034
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՍԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ							
2008թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	38,098	8,808	130,579	42,989	206,376	-	426,850
Հատկացումներ	52,531	8,923	41,611	17,558	130,773	-	251,396
Օտարում	-	-	(241)	-	(5,019)	-	(5,260)
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	90,629	17,731	171,949	60,547	332,130	-	672,986
Հատկացումներ	41,931	10,906	69,673	13,807	149,939	-	286,256
Օտարում	(45,768)	-	(215)	(23,837)	(3,623)	-	(73,443)
Ելում	-	-	871	-	(871)	-	-
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	86,792	28,637	242,278	50,517	477,575	-	885,799
Հաշվեկշռային արժեք	845,219	293,937	216,660	15,848	629,087	93,484	2,094,235
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	845,219	293,937	216,660	15,848	629,087	93,484	2,094,235
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,138,320	39,149	154,165	30,319	551,476	8,042	1,921,471

Ակտիվների վերագնահատում

Շենքերի վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից 2006թ դեկտեմբերին՝ կիրառելով համեմատական վաճառքների մեթոդը, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատում 186,583 հազար դրամ գումարով: Շենքերի իրական արժեքի գնահատման համար ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Բանկի ղեկավարության գնահատմամբ 31.12.09թ դրությամբ շենքերի վերագնահատված արժեքն էականորեն չի տարբերվում դրանց շուկայական արժեքից:

Եթե շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշռային արժեքը 31 դեկտեմբեր 2009թ դրությամբ կկազմեր 772,483 հազար դրամ (2008թ՝ 970,398 հազար դրամ):

Անավարտ շինարարություն

2009թ-ին Բանկը ձեռք է բերել վարչական շենքեր, որոնք գտնվում են անավարտ վիճակում: Շինարարության ավարտին վերաբերվող ծախսերը գնահատվում են 227,829 հազար դրամ: Աշխատանքների ավարտը նախատեսվում է 2010թ-ին:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

31 դեկտեմբեր 2009թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 286,887 հազար դրամ (2008թ.՝ 224,552 հազար դրամ):

Ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

31 դեկտեմբեր 2009թ դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցների գումարը կազմում է 239,106 հազար դրամ, այդ թվում 81,824 հազ. դրամ՝ շենքեր (2008թ՝ 167,311 հազար դրամ, այդ թվում՝ 20,400 հազ. դրամ՝ շենքեր): Տվյալ հիմնական միջոցները չեն ամորտիզացվում և դասակարգված են համաձայն իրենց դասերի:

20 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
ՍԿՋԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ				
2008թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,258	42,432	76,854	124,544
Ավելացում	27,680	8,598	-	36,278
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	32,938	51,030	76,854	160,822
Ավելացում	4,320	9,352	-	13,672
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	37,258	60,382	76,854	174,494
ԱՍՈՐՏԻԶԱՑԻԱ				
2008թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3,015	14,645	23,214	40,874
Մասհանումներ	1,949	4,937	7,685	14,571
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,964	19,582	30,899	55,445
Մասհանումներ	3,640	5,252	7,685	16,577
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,604	24,834	38,584	72,022
ՄՆԱՅՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ				
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	28,654	35,548	38,270	102,472
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	27,974	31,448	45,955	105,377

21 Վաճառքի նպատակով պահվող ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Բռնագանձված գրավ	1,081,133	48,693
Շահագործումից դուրս գտնվող շենքեր	526,992	-
Ընդամենը ներդրումներ	1,608,125	48,693

22 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	236,163	193,391
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	916	249
Դեպոնացված միջոցներ այլ կազմակերպություններում	500	-
Այլ ակտիվներ	19,094	18,999
	256,673	212,639
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(5,729)	(2,130)
	250,944	210,509
Նյութեր	17,449	17,957
Ընդամենը այլ ակտիվներ	268,393	228,466

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
01 հունվար 2008	16,144
Հակադարձում	(14,014)
31 դեկտեմբեր 2008	2,130
Տարվա ծախս	10,091
Դուրս գրում	(6,492)
31 դեկտեմբեր 2009	5,729

23 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	99,404	275,910
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	19,436	416,519
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	9,459,467	2,481,865
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով ՀՀ ԿԲ-ից	-	7,681,420
Ավանդներ այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	674,157	-
Այլ պարտավորություններ	-	308,840
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	10,252,464	11,164,554

Բանկերից բոլոր ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

31.12.08թ դրությամբ այլ պարտավորությունները իրենցից ներկայացնում են բանկի կողմից այլ բանկից ստացված ավանդներ դրամով, ինչի դիմաց տրամադրած ավանդները 1,000 հազար ԱՄՆ դոլարի չափով ներառված են 16 ծանոթագրությունում:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարների, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2008: ոչինչ):

24 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ

2009

2008

ՀՀ կառավարություն

Վարկեր

17,533,751

238,844

17,533,751

238,844

Իրավաբանական անձինք

Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ

9,681,619

6,726,744

Ժամկետային ավանդներ

9,826,636

3,675,970

19,508,255

10,402,714

Ֆիզիկական անձինք

Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ

2,662,722

4,058,027

Ժամկետային ավանդներ

46,734,771

32,907,235

49,397,493

36,965,262

Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

86,439,499

47,606,820

ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորությունները ներկայացնում են վարկեր ստացված Գյուղատնտեսության Ջարգացման Միջազգային Հիմնադրամի «Գյուղական Տարածքների Տնտեսական զարգացման ծրագրի իրականացմանն աջակցելու նպատակով» և «Փոքր և միջին բիզնեսի վարկային ծրագրի» շրջանակներում իրականացվող ֆինանսավորման նպատակով: Վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

31 դեկտեմբեր 2009թ. դրությամբ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ընթացիկ և ժամկետային ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, երաշխիքների գծով 3,751,237 հազար դրամ գումարով (2008թ. 2,368,324 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

31 դեկտեմբեր 2009թ. դրությամբ Բանկի ամենամեծ իրավաբանական և ֆիզիկական անձ հանդիսացող տաս հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը կազմում է 23,728,465 հազար դրամ (2008թ. 14,762,113 հազար դրամ) կամ իրավաբանական և ֆիզիկական անձ հանդիսացող հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 34%: (2008թ. 31%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2008: ոչինչ):

25 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Վճարվելիք գումարներ	55,834	46,273
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	87,084	179,614
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ	10,219	5,645
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	79,023	76,869
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	232,160	308,401

26 Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2009		2008	
	Ակտիվ	Պարտավորություն	Ակտիվ	Պարտավորություն
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր (ծանոթ. 18,23)	-	-	7,683,556	7,681,420

27 Սեփական կապիտալ

2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 8,599,700 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 859,970 բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 10,000 դրամ անվանական արժեքով:

2009թ. և 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2009		2008	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնենասրվճարված կապիտալում	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնենասրվճարված կապիտալում
Յունիաստրում Ասսեթ Մենջեմենթ ՍՊԸ	-	-	2,799,850	50
Էվաինվեստ ՍՊԸ	-	-	2,799,850	50
Ռիպատոնսո Հոլդինգս Լիմիթեդ	8,599,700	100	-	-
	8,599,700	100	5,599,700	100

2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

2009թ. Բանկը ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 3,000,000 հազար դրամ գումարով:

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրականացվել է բաժնետերերի կողմից ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժին և բաշխել կապիտալը ՀՀ դրամով:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը

ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15 %-ի չափով:

Համաձայն 2009թ. նոյեմբերի 5-ին կնքված առք ու վաճառքի պայմանագրի Յունիաստրում Ասսեթ Մենեջմենթ ՍՊԸ-ն և Էվաինվեստ ՍՊԸ-ն իրենց բաժնեմասնակցությունները վաճառել են Ռիպատոնսո Հոլդինգ լիմիթեդ կազմակերպությանը:

28 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը այժմ է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում հաշվեկշռում:

Գեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Չօգտագործված վարկային գծեր	6,052,329	3,108,383
Տրամադրված երաշխիքներ	537,853	235,199
Ակրեդիտիվներ	51,771	-
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	6,641,953	3,343,582

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – բանկը որպես վարձակալող

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով: Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Մինչև 1 տարի	769,238	261,482
1-5 տարի	2,406,622	558,504
5 տարուց ավելի	-	1,005
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	3,175,860	820,991

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Սկսած 2005թ. Բանկը հանդիսանում է ավանդների պարտադիր ապահովագրական համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց ավանդների գծով 2,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 1,000 հազար դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սնանկացման և բանկային արտոնագրի հետ կանչման դեպքում:

29 Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Փոխկապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի բաժնետեր հանդիսացող ընկերությունը վերահսկվում է ՌԳ գործարարներ Գ. Ջաքարյանի և Գ. Պիսկովի կողմից՝ հավասարաչափ բաժնեմասերով:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2009		2008	
	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	552,516	35,429	837,965	201,876
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	510,203	70,169	718,874	51,117
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(55,788)	(45,641)	(1,004,323)	(217,564)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	1,006,931	59,957	552,516	35,429
Արժեզրկումից պահուստ	(10,069)	(599)	(7,183)	(461)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	996,862	59,358	545,333	34,968
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	136,456	8,150	56,755	3,771
Վարկային կորուստների ծախս/(հակադարձում)	2,886	138	(107,864)	(3,550)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
հունվարի 1-ի դրությամբ	708,045	-	1,446,050	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	291,845,685	-	363,472,896	-
Տարվա ընթացքում մարված	(291,567,681)	-	(364,210,901)	-
դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	986,049	-	708,045	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
հունվարի 1-ի դրությամբ	2,755,050	-	32,166	-
Տարվա ընթացքում ստացված	30,545,502	-	19,775,951	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(20,469,768)	-	(17,053,067)	-
դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,830,784	-	2,755,050	-
Տոկոսային ծախսեր	1,073,782	-	1,071,568	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	379,846	112,681	205,545	200,420
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	15,520	71,724,196	24,998,018	794,677
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(393,534)	(69,450,783)	(24,823,717)	(882,416)
Ավանդներ 31 դեկտեմբերի դրությամբ	1,832	2,386,094	379,846	112,681
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	1	2,121	-	8,789
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Այլ եկամուտ	-	648	-	-
Գործառնական վարձակալություն	-	24,800	-	-

Բաժնետերերին և ղեկավար անձնակազմին տարվա ընթացքում տրամադրված 580,372 հազար դրամի (2008թ.՝ 769,991 հազար դրամ) վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 9 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 12-20%:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	376,380	325,850
Հատկացումներ կենսաթոշակային հիմնադրամին	12,088	17,972
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	388,468	343,822

30 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք հաշվեկշռում արտացոլված չեն իրենց իրական արժեքով, համապատասխան մնացորդային արժեքների հետ միասին ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2009		2008	
	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	26,956,672	26,956,672	9,787,048	9,787,048
Թանկարժեք մետաղներ	62,752	62,752	40,539	40,539
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,803,224	4,803,224	2,666,848	2,666,848
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	66,657,787	66,657,787	45,863,725	45,863,725
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	10,252,464	10,252,464	11,164,554	11,164,554
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	86,439,499	86,439,499	47,606,820	47,606,820

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է իրենց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական

հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 10% մինչև 24% տարեկան և հիմնականում համընկնում են ընթացիկ տոկոսադրույքներին:

Այլ փոխառություններ

Ակտիվ գնանշվող շուկա չունեցող ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով ավանդների և այլ փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով: Ֆիքսված տոկոսադրույքներով ավանդների և փոխառությունների տոկոսադրույքները հիմնականում համընկնում են ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքներին:

30.1 Իրական արժեքի հիերարխիա

Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված)։

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող)։

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ)։

Հազար ՀՀ դրամ	2009			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Չգնանշվող արժեթղթեր և պարտատոմսեր	-	5,944,469	-	5,944,469

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չգնանշվող ՀՀ բաժնեմասային ներդրումներ

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը չգնանշվող ՀՀ բաժնեմասային արժեթղթերում չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Սեփական կապիտալի այս ներդրումների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես Ծան. 18-ը:

31 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 32.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

2009

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	26,643,712	-	-	26,643,712	-	312,960	312,960	26,956,672
Թանկարժեք մետաղներ	62,752	-	-	62,752	-	-	-	62,752
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,412,108	-	-	4,412,108	-	391,116	391,116	4,803,224
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	967,417	1,963,876	16,521,081	19,452,374	38,147,296	9,058,117	47,205,413	66,657,787
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	539,014	491,047	1,030,061	305,484	4,621,614	4,927,098	5,957,159
	<u>32,085,989</u>	<u>2,502,890</u>	<u>17,012,128</u>	<u>51,601,007</u>	<u>38,452,780</u>	<u>14,383,807</u>	<u>52,836,587</u>	<u>104,437,594</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	170,898	9,560,453	521,113	10,252,464	-	-	-	10,252,464
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	16,988,334	15,976,746	37,226,214	70,191,294	16,237,214	10,991	16,248,205	86,439,499
	<u>17,159,232</u>	<u>25,537,199</u>	<u>37,747,327</u>	<u>80,443,758</u>	<u>16,237,214</u>	<u>10,991</u>	<u>16,248,205</u>	<u>96,691,963</u>
	<u>14,926,757</u>	<u>(23,034,309)</u>	<u>(20,735,199)</u>	<u>(28,842,751)</u>	<u>22,215,566</u>	<u>14,372,816</u>	<u>36,588,382</u>	<u>7,745,631</u>
Զուտ Դիրք								
Կուտակված ճեղքվածք	<u>14,926,757</u>	<u>(8,107,552)</u>	<u>(28,842,751)</u>		<u>(6,627,185)</u>	<u>7,745,631</u>		

Հազար ՀՀ դրամ

2008

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	9,695,719	-	-	9,695,719	-	91,329	91,329	9,787,048
Թանկարժեք մետաղներ	40,539	-	-	40,539	-	-	-	40,539
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,502,747	-	-	2,502,747	-	164,101	164,101	2,666,848
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	1,607,489	2,467,963	11,706,274	15,781,726	21,918,250	8,163,749	30,081,999	45,863,725
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	19,888	53,349	73,237	32,433	32,607	65,040	138,277
Հետզմնամ պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	7,683,556	-	-	7,683,556	-	-	-	7,683,556
	<u>21,530,050</u>	<u>2,487,851</u>	<u>11,759,623</u>	<u>35,777,524</u>	<u>21,950,683</u>	<u>8,451,786</u>	<u>30,402,469</u>	<u>66,179,993</u>

ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	11,164,554	-	-	11,164,554	-	-	-	11,164,554
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	16,388,029	16,723,051	13,234,151	46,345,231	1,250,971	10,618	1,261,589	47,606,820
	<u>27,552,583</u>	<u>16,723,051</u>	<u>13,234,151</u>	<u>57,509,785</u>	<u>1,250,971</u>	<u>10,618</u>	<u>1,261,589</u>	<u>58,771,374</u>
Զուտ Դիրք	<u>(6,022,533)</u>	<u>(14,235,200)</u>	<u>(1,474,528)</u>	<u>(21,732,261)</u>	<u>20,699,712</u>	<u>8,441,168</u>	<u>29,140,880</u>	<u>7,408,619</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>(6,022,533)</u>	<u>(20,257,733)</u>	<u>(21,732,261)</u>		<u>(1,032,549)</u>	<u>7,408,619</u>		

32 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանությունը և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Բանկի նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Բանկի ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Բանկի ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Բանկը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, ապրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար:

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Ռիսկերի Կառավարման Դեպարտամենտի կողմից ըստ Բանկի Տնօրենների Խորհրդի հաստատած քաղաքականության: Ռ-Կ-Բ և Ֆինանսական տնօրինության կողմից ախտորոշվում, գնահատվում և հեջավորվում են ֆինանսական ռիսկերը Բանկի գործառնական միավորների հետ սերտ համագործակցության միջոցով:

Կարևորագույն ռիսկերն են վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և այլ գործառնական ռիսկը: Շուկայական ռիսկը ներառում է փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

32.1 Վարկային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Վարկային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխառությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի Ռ-Կ-Բ կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին, վարչությանը և յուրաքանչյուր միավորի ղեկավարին:

32.1.1 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը՝ առանց երաշխիքի կամ այլ վարկային ապահովման

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է 2009 և 2008 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկի ենթարկվելու վատագույն տարբերակը՝ առանց ապահովվածությունը հաշվի առնելու: Հաշվեկշռային ակտիվների համար վարկային ռիսկերը հիմնված են հաշվեկշռային զուտ արժեքների վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափ 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափ 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	14	20,868,909	7,258,067
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	16	4,803,224	2,666,848
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	66,657,787	45,863,725
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	18	5,957,159	138,277
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	26	-	7,683,556
Ընդամենը		98,287,079	63,610,473
Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ	28	6,641,953	3,343,582
Ընդամենը վարկային ռիսկ		104,929,032	66,954,055

Երբ ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով, վերևում ներկայացված գումարները ցույց են տալիս ընթացիկ ռիսկը, բայց ոչ առավելագույնը, որը կարող է առաջանալ ապագայում իրական արժեքների փոփոխություններից:

32.1.2 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ	2009			
	ՀՀ	ՏՀԶԿ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	20,868,909	-	-	20,868,909
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	130,686	3,236,374	1,436,164	4,803,224
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	65,722,826	-	934,961	66,657,787
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	5,957,159	-	-	5,957,159
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	92,679,580	3,236,374	2,371,125	98,287,079
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	60,508,594	1,483,508	1,618,371	63,610,473

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ արդյունաբերության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Տրանսպորտ	Առևտուր	Սպասարկում	Սպառողական	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	20,868,909	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20,868,909
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,803,224	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,803,224
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	24,443,106	294,446	1,744,107	577,711	10,117,249	2,675,952	11,783,076	11,839,743	3,182,397	66,657,787
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	5,956,612	-	-	-	-	-	-	-	-	547	5,957,159
2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	31,628,745	24,443,106	294,446	1,744,107	577,711	10,117,249	2,675,952	11,783,076	11,839,743	3,182,944	98,287,079
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,746,201	5,948,820	219,548	2,254,259	407,949	8,333,064	2,024,690	13,929,060	12,726,690	20,192	63,610,473

32.1.3 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի Խորհրդի կողմից:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Հանրնդիսանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է

համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի գապման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Ֆիզիկական անձանց շարժական գույք,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, այլ հիմնական միջոցներ, պաշարները,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեղթերը:

Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2009	2008
Անշարժ գույք	52,442,500	35,561,599
Շարժական գույք	8,601,779	10,104,647
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	421,119	121,220
Դրամական միջոցներ	1,417,589	903,411
Կառավարության կողմից տրամադրված երաշխիքներ	3,778,900	-
Այլ	104,373	-
Հաշվեզրված տոկոսներ	985,192	459,636
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	67,751,452	47,150,513

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների

մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

32.1.4 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Չարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

	2009	2008
Հազար ՀՀ դրամ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Արդյունաբերություն	0.1%	0.5%
Գյուղատնտեսություն	2.5%	-
Առևտուր	-	2%
Սպասարկում	2%	2.6%
Սպառողական	1%	2%
Հիփոթեքային	1.4%	0.1%

Վարկային ռիսկ պարունակող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով 2008 և 2009թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կորուստներ չի ունեցել:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ	2009				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Արդյունաբերություն	1,019	26,841	-	-	27,860
Տրանսպորտ	17,975	2,980	-	37,275	58,230
Առևտուր	18,091	-	44,443	123,529	186,063
Սպասարկում	-	-	-	43,972	43,972
Սպառողական	459,687	226,542	73,836	242,519	1,002,584
Հիփոթեքային	123,342	139,677	48,412	203,837	515,268
Ընդամենը	620,114	396,040	166,691	651,132	1,833,977

Հազար ՀՀ դրամ	2008				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Արդյունաբերություն	-	14,257	-	176,570	190,827
Շինարարություն	326,955	-	-	-	326,955
Տրանսպորտ	2,079	-	-	-	2,079
Առևտուր	18,274	63,072	-	-	81,346
Սպառողական	159,226	13,930	44,100	23,204	240,460
Հիփոթեքային	215,751	48,146	111,058	210,455	585,410
Ընդամենը	722,285	139,405	155,158	410,229	1,427,077

2009թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ժամկետանց վարկերի գծով գրավների իրական արժեքը կազմում է 3,416,447 հազար դրամ (2008թ՝ 3,101,306 հազար դրամ): Գրավները բաղկացած են անշարժ և շարժական գույքից, երաշխիքային նամակներից:

Անհատապես արժեզրկվող վարկեր և փոխատվություններ

Մինչև գրավներից առաջացող դրամական հոսքերը հաշվի առնելը հաճախորդներին տրամադրված անհատապես արժեզրկված վարկերը և փոխատվությունները կազմում են 2,439,329 հազար դրամ (2008թ՝ 2,458,204 հազար դրամ) (ծանոթ. 17): 2009թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի անհատապես արժեզրկված վարկերի գրավների իրական արժեքը կազմում է 4,928,108 հազար դրամ (2008թ՝ 4,002,263 հազար դրամ): Գրավները բաղկացած են անշարժ և շարժական գույքից, երաշխիքային նամակներից:

Վերանայված վարկեր

Վերանայված վարկերի հաշվեկշռային գումարն ըստ ճյուղերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ

	2009	2008
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Արդյունաբերություն	1,470,710	-
Գյուղատնտեսություն	50,753	-
Տրանսպորտ և կապ	75,052	-
Առևտուր	1,163,829	-
Սպասարկում	525,561	-
Սպառողական	1,131,872	-
Հիփոթեքային	2,516,033	180,695
Այլ	-	20,046
ԸՆդամները	6,933,810	200,741

32.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

32.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային***Տոկոսադրույքի ռիսկ***

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամուտի վրա՝ 31.12.09թ. դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով՝ ներառյալ հեջավորման գործիքների ազդեցությունը: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, ներառյալ հեջերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ բնորոշված սվոփերի ազդեցությունները, 31.12.09թ. դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոփի իրացման ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ

Ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

2009

Արտարժույթ	Կապտիալի զգայունություն						
	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	+1	-	(2,060)	(58)	(5,591)	(237,990)	(245,699)
ՀՀ դրամ	-1	-	2,075	59	5,786	257,862	265,782

Հազար ՀՀ դրամ

2008

Արժույթ	Կապիտալի զգայունություն						
	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	+1	(2,388)	(971)	(442)	(31,781)	(360,795)	(393,989)
ՀՀ դրամ	-1	2,388	400	449	32,727	396,385	429,960

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կսատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժույթային ռիսկը կառավարվում է արտարժույթային դիրքերի կառավարման միջոցով: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2009թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական աղբյուրների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական աղբյուրների մասին հաշվետվությունում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ

2009

2008

Արտարժույթ	2009		2008	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	10	(127,799)	20	(1,145,049)
Եվրո	2	305	15	(5,233)

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	3,954,459	22,829,735	172,478	26,956,672
Թանկարժեք մետաղներ	-	62,752	-	62,752
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	51,987	4,196,163	555,074	4,803,224
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխարկություններ	31,234,176	35,423,611	-	66,657,787
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	5,957,159	-	-	5,957,159
	41,197,781	62,512,261	727,552	104,437,594
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	576,913	9,672,146	3,405	10,252,464
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	32,567,921	53,079,744	791,834	86,439,499
	33,144,834	62,751,890	795,239	96,691,963
	8,052,947	(239,629)	(67,687)	7,745,631
Ձուտ դիրք 2009 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2009 թ. դեկտեմբերի 31-ին	1,964,678	4,677,275	-	6,641,953
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	47,975,442	17,624,374	580,177	66,179,993
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	34,441,516	23,810,379	519,479	58,771,374
Ձուտ դիրք 2008 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,533,926	(6,186,005)	60,698	7,408,619
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2008 թ. դեկտեմբերի 31-ին	1,138,398	2,205,184	-	3,343,582

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

32.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի գսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման

դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 8%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 14-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Ստորև ներկայացվում է 2009թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 31-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

2009

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	118,232	9,730,026	538,568	-	-	10,386,826
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	18,636,350	16,633,088	37,526,214	17,554,444	18,760	90,368,856
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	18,754,582	26,363,114	38,064,782	17,554,444	18,760	100,755,682
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	17,303	504,154	3,502,759	2,610,712	7,025	6,641,953

Հազար ՀՀ դրամ

2008

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	11,164,554	-	-	-	-	11,164,554
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	17,096,166	16,919,516	13,591,680	1,383,183	19,456	49,010,001
Ընդամենը չգեղջված ֆինանսական պարտավորություններ	28,260,720	16,919,516	13,591,680	1,383,183	19,456	60,174,555
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	165,006	228,333	1,776,420	1,168,323	5,500	3,343,582

Բանկի մոտ առկա է էական բացասական կուտակային իրացվելիության ճեղքվածք մինչև մեկ տարվա կտրվածքով: Տես ծանոթագրություն 31-ը: Դա այն բանի հետևանք է, որ 31.12.09թ դրությամբ Բանկի հիմնական ֆինանսավորման աղբյուր են հանդիսանում մինչև մեկ տարվա մարման ժամկետ ունեցող ավանդները: Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ չնայած մինչև մեկ տարվա մարման ժամկետ ունեցող ավանդները էական կշիռ են կազմում, վերջին տարիներին ձևավորված փորձը ցույց է տալիս, որ նշված ավանդները հանդիսանում են կայուն և երկարատև ֆինանսավորման աղբյուր:

33 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա

շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2009թ. հունվարի 1-ից ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

34 Դետիաշվեկշռային իրադարձություններ

34.1 2010թ. մարտ ամսին Բանկը լրացուցիչ արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկմամբ ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 2,801,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

34.2 Բանկի և ՀՀ կենտրոնական բանկի միջև 06.04.2010թ.-ին կնքված վարկային պայմանագրի համաձայն ՀՀ ԿԲ-ն Բանկին տրամադրել է 2,801,000 հազ. դրամ գումարի չափով վարկ, հինգ տարի մարման ժամկետով՝ ստորադաս փոխառության պայմաններով:

34.3 2010 թվականին մինչև ապրիլ ամիսը Բանկը գրավի տնօրինման արդյունքում սեփականացրել է 219,834 հազ. դրամ գումարով ակտիվներ: